14 Jaar No. 140 — 's HERTOGENBOSCH. — Zaturdag 26 November 1842

DE NOORD-BRABANDER.

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ABONNEMENTSPRIJS
Voor de Stad ..... f 12,-
Franco per post .. » 14,-

(Verschijnende driemalen ter week, Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN
15 cent de regel
Zegelregt 35 cents.

DE GRONDWETTIGE GEEST VAN DEN MINISTER VAN JUSTITIE.

Toen de Heer Mr. F. C. van Hall geroepen werd, om den Heer van Maanen in het ministerie van justitie op te volgen, werd deze benoeming niet slechts algemeen zeer koel vernomen; maar er werden zelfs eenige kreten van afkeur gehoord door sommigen, die voorgaven den Heer van Hall te kennen.

Wij, die van zijn minister niets wisten, dan dat hij een te Amsterdam loffelijk practiseerend advokaat was, en schrijver van eenige weinig belangrijke brochures over het finantie-wezen, wij waagden het dan ook niet, de benoeming toe te juichen, veel minder af te keuren. Integendeel wij vleiden ons altijd, dat in het ministerie van justitie niet slechts verandering van *personen*, maar verandering van *beginselen* plaats had, en lieten het aan den tijd over, te beslissen, of de hoop, waarmede wij ons streelden, al dan niet ijdel wezen zoude. Wij wilden den tijd afwachten, om den Heer van Hall alleen uit zijne ministeriele daden te beoordeelen.

Acht maanden zijn er sinds verloopen, en dit kort tijdsverloop is voldoende geweest, om het gevoelen diergenen te bevestigen, welke van stonden af aan den Heer van Hall bestreden.

De beginsellooze wet op het notaris-ambt was zijn debut voor de wetgevende kamer. Zijne houding, even wel, als de wet zelve, gaven getuigenis tegen den Heer *van Hall*, die in de wet beginselloosheid, in zijne houding kinderachtigen ministerieelen trots aan den dag leide. Zulks verwekte bij eenigen ontevredenheid, de meesten vergenoegden zich medelijdend te gimlagchen. De minister was beoordeeld — dat is, veroordeeld.

Er volgde de uitzetting van Ducase; die blijkbare schending van art. 4. der grondwet, welke de geheele drukpers in beweging bragt, en welke bewees, dat zoo de minister vol was van den geest der grondwet en overliep van de wijsbegeerte van het regt, de letter der grondwet hem volmaakt onbekend was.

Il n'y a que le premier pas, qui coute. De minister eenmaal dien fraaijen weg ingeslagen hebbende, is daarop vrijmoedig voort blijven wandelen, en heeft daarvan dezer dagen weder een voorbeeld gegeven, dat van stoutmoedige consequentie getuigt.

Bijna de geheele onafhankelijke pers mogt zich tegen 's ministers willekeur verheffen; hem beschuldigen van schending der grondwet; de Heer van Hall laat zich door zulke nietigheid niet afschrikken: en om dit der pers ten aanzien van heel Nederland te doen blijken, liet hij dezer dagen in zijn blad aankondigen, dat men den generaal van der Suissen had aangeraden naar elders te verhuizen; want dat de minister andersins de vrijheid zoude nemen den generaal tusschen een paar gendarmen over de grenzen te laten zetten.

Het ministerieele blad mogt deze vernieuwde schending der grondwet, niet te zeggen, dat « ons land geene verblijfplaats kan zijn, voor hen, die de gevestigde orde van zaken in naburige staten bedroigen.'' Zou het ministerieele blad kunnen goedvinden te vermelden, waar de minister dit regt te lezen gekregen heeft? Te oordeelen naar de beweringingen, welke het blad onmiddelijk op de voorgenoemde laat volgen, zou de regering dat regt ontleend hebben, uit het tractaat onlangs met Belgie gesloten. Het zegt immers, dat de regering « met echt nationale gevoelens » bezield, en bovendien van het gewigt » doordrongen is, plegtig gesloten traktaten » na te leven, niet slechts naar derzelver » letter, maar ook naar derzelver geest.''

Wat heeft die heer van Hall veel *geest* uit de wijsbegeerte van het regt geput! Verwonderlijk veel! en de geest der grondwet, en de geest der tractaten, en de geest der godsdienstvrijheid, en de geest der onafzetbaarheid der regterlijke magt, en God weet hoe veel geesten nog meer, welke, wij vreezen dat de tijd het ons leeren zal, in het hoofd van den heer van Hall uitbroeijen, om met behulp derzelve de grondwet eene wassen-neus te laten, gelijk zij sinds 27 jaren was, toen hij haar uit de handen van den heer van Maanen overnam.

Intusschen volgens welken geest gebeurt het, dat men tractaten sluit, wier geest, zoo niet letter, strijdig is met de letter der grondwet? Zulks zal denkelijk nu volgens den geest van de wijsbegeerte van het regt zelve zijn, welke wijsbegeerte van het regt het summa summarum van des ministers geleerdheid, en staatkunde, schijnt uit te maken.

Zal de Tweede Kamer der Staten Generaal, dat alles rustig aanzien? Zal zij ten minste niet eene poging aanwenden om den Heer van Hall uit zijne wijsgeerige bespiegelingen tot het positieve regt terug te roepen? Waar zal het anders heen, zoo de Minister zich in zijne wijsgeerige bespiegelingen verliezende, in de lucht zwevende, zich, — en ons met hem — door allen wind (zegge geest) laat mee sleuren, waar zijne opgeblazene verbeelding hem heen voert?

Nog onlangs heeft hij in het ontwerp van Strafregt de *vrijheid* van *Godsdienst* in den vierden en tienden titel den bodem ingeslagen, terwijl hij tevens daar en elders de *vrijheid* der *drukpers* bedreigt. En of dit nog niet genoeg was, ziedaar denzelven met een ander ontwerp in de Kamer, waarin hij tegen de duidelijke letter der Grondwet durft voordragen, dat bedienaren van den hoogen raad en der Provinciale hoven, welke de Grondwet voor *hun leven* aanstelt, door den Koning zullen kunnen worden afgezet, in sommige gevallen, welke zoo rekkelijk zijn als de Minister zal verkiezen.

Wordt het derhalve niet hoog tijd den Minister uit zijnen wijsgeerigen slaap op te wekken? Of slaapt misschien de Kamer met hem? Zoo ja, dan kan een ieder met den Minister en de Kamer inslapen, en droomen, dat wij eene Grondwet hebben, ... tot dat een — volgens de Grondwet *onafhankelijk* — maar volgens den geest van den Heer van Hall *afhankelijk* bedienaar der regtsmagt, ons uit den slaap opwekt, waarin wij van vrijheid van Godsdienst en drukpers en van andere vrijheden droomden, om achter het Slot der gevangenis niet slechts uit de wijsbegeerte van het regt, maar ook proefondervindelijk te leeren, dat onder de zon alles schijn is, en dat dus ook grondwettige vrijheid slechts werd voorgespiegeld, om aanmatiging en willekeur des te zekerder en zwaarder te doen drukken.

DE GEDEPUTEERDE STATEN, der Provincie *NOORD-BRABAND.*

Brengen bij deze ter kennisse van de daarbij belanghebbenden, dat van de Beurzen ad Studia, behoorende tot de stichtingen voor de stad en voormalige Meijerij van 's Hertogenbosch, en staande ter begeving van gemelde staten, thans zijn vacerende:

1°. Eene generale Beurs, groot *f* 100, welke door studerende jongelingen der stad en Meijerije van 's Hertogenbosch kan worden genoten; — en

2°. Eene gecombineerde Beurs, uit de Fundatie van H. Buck; groot *f* 100, welke kan genoten worden door studenten der Latijnsche school te 's Hertogenbosch of het klein Seminarie van het Vicariaat Generaal van het voormalig Bisdom van 's Hertogenbosch om genoten te worden tot den ouderdom van 18 jaren.

Wordende bij deze opgeroepen alle diegenen die op voors. Beurzen aanspraak kunnen maken, om zich daartoe *vóór den 15 December aanstaande* aan Gedeputeerde Staten te adresseren, onder overlegging van eene verklaring, dat zij de Latijnsche scholen frequenteren, met de verdere bescheiden die zij tot ondersteuning van hun verzoek noodig zullen oordeelen, met uitzondering nogthans van diegenen, welke zich tot het bekomen van eene Generale Beurs sedert 1 Januarij 1840 aan Gedeputeerde Staten hebben gewend, als op welker adressen alsnog het noodig regard zal worden geslagen.

's Hertogenbosch den 15 November 1842.

De Gedeputeerde Staten voorn.
A. J. BORRET.
Ter ordonnantie van dezelven
F. X. VERHELLEN.

TURKIJE

Men meldt van de grenzen van Turkije van den 8 November:

» Volgens brieven uit Konstantinopel, liep het gerucht in die hoofdstad dat het gouvernement voornemens was fortificatiën rondom die stad aan te leggen, volgens het plan van die van Parijs.

» De openbare lezing van den keizerlijken firman, betrekkelijk de ratificatie der verkiezing van Alexander Georgevitsch tot prins van Servie, en de inhuldiging van dezen laatsten, heeft eerst gisteren te Belgrado plaats gehad. Geen der vreemde consuls is bij deze plegtigheid tegenwoordig geweest. Allen houden zich om niet met het gouvernement in aanraking te willen komen.

» Men zegt dat Emir-Effendi reeds toebereidselen maakt tot zijn vertrek.

» Prins Michel heeft uit Weenen en St. Petersburg den raad ontvangen om zich voor het oogenblik stil te houden en elke demonstratie te vermijden, waarschijnlijk om aan de belangen dezer beide hoven te beantwoorden, heeft hij Semlin verlaten en een uitstapje in Banat gedaan.

« Voor zijn vertrek heeft hij aan den Oostenrijkschen generaal, de Hauer, de teekenen zijner waardigheid gegeven met verzoek dezelve aan den Turkschen Commissaris te overhandigen, die dezelve zou terug eischen. (*Keul. Zeit.*)

POLEN

Men schrijft van de Poolsche grenzen den 7. November 1842:

» Het ontwerp om alle Katholijke grondeigenaars van Podolie te verbannen, begint voet te krijgen. De Gouverneur van Podolie heeft bevel ontvangen, de waarde van al de goederen die den Katholijken toebehooren, op te nemen, deze opneming op de goederen zelven gedaan, te verifiëren, en het naauwkeurigste onderzoek te doen naar de schulden waarmede der goederen de Katholijken mogten bezwaard zijn. Het schijnt dat de groote grondeigenaars voor hunne goederen, weder anderen, binnen in het rijk gelegen, in plaats zullen ontvangen. Wat de kleine grondeigenaars aangaat, deze zullen genoodzaakt worden naar de Oevers van de Kouban of naar zuidelijk Siberie te trekken, en men zal hun daar goederen geven, in evenredigheid van de waarde hunner vorige eigendommen. De landerijen van Podolie zullen door het Gouvernement verkocht worden aan al degenen die het regt hebben, slaven te houden, onverschillig of zij de Turksche, Joodsche, Protestantsche of Schismatieke Godsdienst belijden, als zij maar niet Katholijk zijn. De geestelijkheid dezer laatstgenoemde Godsdienst zoowel de wereldlijke als reguliere, van beide geslachten, zal even als de grondeigenaars die deze Godsdienst belijden uit het land verbannen worden. De uitvoering dezer handelingen bevat de grootste dwingelandij in zich. Men zal of zijn vaderland voor altijd moeten verlaten, of de Godsdienst zijner vaderen moeten verzaken. De kabinetten van Europa zullen zwijgen, met voor te geven dat de Keizer van Rusland het regt heeft in zijn land te doen wat hij wil.

» Sedert eenigen tijd heeft de leer der Metempsycosisten, in Dresden gesticht, zich in Polen verspreid. Deze leer, welke de hervorming van het Katholicismus en het Cosmopolitismus ten doel heeft, wordt niettegenstaande derzelver liberale bewoordingen, van de zijde van het Russisch Gouvernement geenszins vervolgd. Men weet dat zij zich verspreidt, en men verdraagt dezelve. Men verzekert dat het bestuur dezer leer in Coerland onder de Duitschers dier provincie gevestigd is, en dat een man van hooge afkomst aan het hoofd derzelve staat.

SPANJE.

De brieven uit Madrid van den 14 November bevestigen den goeden uitslag van de keuze van den Heer Olozaga tot president van de kamer der gedeputeerden. In de staatkunde heerschte er een zeker geheim. Niemand wist om welke reden het gouvernement gedurende twee dagen en twee nachten het garnizoen der hoofdstad onder de wapenen had gehouden, zonder gevaar of vermoedelijke ongeregeldheden. Verschillende opiniën ontstonden er uit de handelingen, welke het gouvernement wil volgen. Ingeval de Cortes ontbonden worden, zal de reorganisatie van het ministerie en de algemeene verkiezingen toevertrouwd worden aan de Heeren Gonzales en Tacondo Infante. Indien dezelve niet ontbonden worden, zou het ministerie gewijzigd kunnen worden, en dan zou de Heer Olozaga met zijne staatkundige vrienden aan het bewind komen.

Wij merken op dat de dagbladen van Barcelona van den 14 geene melding maken van de ongeregeldheden die in deze stad zouden hebben plaats gehad.

— Men schrijft uit Figueras van den 16 en Perpignan van den 17, ten 9 ure des avonds, dat er nog geen courier of diligence uit Barcelona was aangekomen. Men was in de grootste ongerustheid over de gebeurtenissen die hadden plaats gehad. Men wist, dat op het plein van St. Jacob (waar zich de municipaliteit en het koninklijk hof bevindt) twee battaillons gekomen waren, die er barricaden hadden opgeworpen, en dat het getal der opstandelingen bij de 14000 man bedroeg. Duizenden geruchten zijn er in omloop over de oorzaken van dezen opstand; eenigen schrijven dezelve toe aan eene ligting der militie, anderen aan het ontworpen traktaat voor de invoering der katoenen. De patroon van een schip, die gisteren avond ten tien ure aankwam, verhaalde het gebulder van het geschut gehoord te hebben, dat hij giste van den kant van Barcelona te komen. Men weet dat de kapitein generaal, na aan de opstandelingen alle noodzakelijke waarschuwingen te hebben gedaan, om de wapenen neder te leggen, zich verpligt heeft gezien om de krijgswet te proclameren. De poorten van Barcelona werden gesloten, en niemand mogt de stad meer binnenkomen of verlaten.

FRANKRIJK

Tijdingen uit Indie en China.

De dagbladen van Bombay bevatten over de gebeurtenissen van China en de Indien, tijdingen van het meeste belang. Die van het Hemelsch rijk, aangebragt door het stoomfregat *Sesostris*, zijn gedagteekend Nankin den 31 Augustus en van Hong-Kong, den 10 September. De sluiting van het traktaat, is reeds aangekondigd geweest en wacht slechts nog de ratificatie van den Keizer. Niemand twijfelt er aan, of deze ratificatie zal volgen. Verscheidene regimenten zullen voortaan te Hong-Kong in garnizoen blijven. Twee of drie ligte fregatten zullen het Hemelsch rijk in bedwang houden, eenige stoomschepen zullen de communicatien onderhouden met de vijf vrije havens, waarmede de Engelschen gemagtigd zijn handel te drijven.

Den 20 Julij wierp het sterke eskader van 70 vaartuigen het anker voor de stad Chin-Keangfoo. De ontschepingstroepen, onder de bevelen van Lord Salhoun, vonden weinig tegenstand; maar de linkerbrigade, onder de bevelen van den generaal Schuedde, vond de tartaren bereid, om zich tot het laatste te verdedigen.

De tartaren betwistten hun iederen duim gronds, en onderhielden een regelmatig vuur van de muren der plaats. Ladders werden tegen de 25 voet hooge muren geplaatst; men beklom dezelve stormenderhand; 15 minuten daarna, wapperde de Engelsche standaard op de bastions; 170 man is aan de zijde der Engelschen gedood; bij dezen aanval is ook een zeker getal officieren gekwetst. De Chinezen hebben 1000 man verloren. Het eskader ging den stroom verder op, in de rigting van Nankin. Den 6 Augustus nam zij haren stand voor de muren, die zij wilden beschieten. 14000 Tartaren waren op die plaats in garnizoen. Men zou met de vijandelijkheden eenen aanvang nemen toen de Chinezen een parlementair zonden, en den 15 hebben de hoofdcommissarissen begonnen over het verdrag te onderhandelen, dat op den 26 gesloten werd.

Het Chineesch gouvernement lijdt zeer veel door de gevolgen van den stilstand der zaken gedurende 2 jaren.

— Men leest in het bijvoegsel van de *Malta-Times*, van den 13 November 1842 de volgende belangrijke tijding:

Buitengewone dépêche uit Indie, Maltha 13 *November* 1842.

« De *Medeus* uit Alexandrie aangekomen, heeft ons tijdingen uit Indie en China aangebragt, die zeer voldoende zijn. Caboul is genomen, en alle gevangenen hebben hunne vrijheid verkregen. Guznée is vernield.

— De *Bombay Monthly Times* van den 15 October, meldt: de troepen van den generaal Pollock, na de, in Januarij voor het Engelsche leger zoo noodlottige landengten te zijn doorgekomen, moeten den 13 September bij Koord-de-Kaboul, Akbar-Khan, aan het hoofd van 16000 Afghans, ontmoet hebben, die gereed stonden om hun den doortogt te betwisten.

« De vijand had een goed punt gekozen en heeft dapper gestreden. Dikwijls heeft men de positie met geveld geweer moeten veroveren. De Affghans zijn volkomen verslagen; en lieten 3 standaarden, twee kanonnen, en eene aanzienlijke hoeveelheid oorlogsbehoeften in de handen der Engelschen achter. Het verlies der Engelschen was 32 dooden en 130 gekwetsten.

Den 16 heeft de generaal Pollock bezit genomen van Bale-Hissar. Mevrouw Trevor en verscheidene andere gevangenen zijn in het leger aangekomen; de overigen waren naar het noorden naar Barneheau medegevoerd geworden, maar men geloofde hen spoedig te zullen achterhalen. Meer dan 700 man zijn dezelven gaan opzoeken. Kapitein Bygrave alleen is door Akbar-Khan weer gevangen genomen geworden. Bij den slag van Ghuznée hebben de Engelschen 36 dooden en 88 gekwetsten gehad.

PARIJS 21 November. De koning en de koninklijke familie zullen in het begin der maand december de Tuilerien komen bewonen. De koning zal altijd in de vertrekken van het paviljoen van Flora

verblijven. Mevrouw Adelaide zal hare gewone vertrekken bij haren broeder bewonen.

— Men schrijft uit Parijs, dat John Odean Mahamud, Prins van Mysore, aldaar eenige dagen geleden overleden is.

Hij was de tweede der zonen van den dapperen en ongelukkigen Tippoo-Saib, Sultan van Mysore, die, na langen tijd aan de Engelsche magt in Indie weerstand te hebben geboden, als een held gesneuveld is, onder de muren zijner hoofdstad, Seringapatam, welke in 1799 stormenderhand door den Hertog van Wellington ingenomen werd.

Sedert dien tijd, leefde Mahamud als banneling van het pensioen der Indische compagnie. Deze Prins werd den 17 dezer maand begraven, in tegenwoordigheid eeniger voorname Engelschen, die bij de lijkplegtigheden van den zoon hebben willen tegenwoordig zijn, om hulde te doen aan den ongelukkigen moed van den vader.

NEDERLANDEN.

's HERTOGENBOSCH 23 November. Volgens nadere brieven uit Batavia van 30 Julij (Via Bombay) 6 en 15 Augustus ll. is het fregatschip 's Hertogenbosch, kapitein van Meeteren den 8 Augustus met 200 vaten suiker naar Soerabaija gezeild. De kapitein en de verdere equipage genieten eene voldoende gezondheid en het schip verkeert in den besten staat.

— AMSTERDAM 21 Nov. De twee beroemde schilderijen van Rembrandt van Rhijn, nagelaten door wijlen mevrouw Douairière jonkheer mr. Jan van de Poll, geb. Valckenier, heden in eens alhier geveild, hebben opgebragt de somma van *f* 32,600. Bij opbod golden zij *f* 24,600, in slag *f* 8,000, dus te zamen *f* 32,600. De kooper is de heer Nieuwenhuis, van Brussel.

— 's GRAVENHAGE 23 Nov. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden, is, na eenige woordenwisselingen, met 26 tegen 18 stemmen bepaald, dat de benoeming van den griffier der kamer, die heden plaats zou hebben, tot na het vaststellen der nieuwe instructie voor dien griffier, waarover nog dezen dag in committé-generaal kon worden beraadslaagd, zal worden uitgesteld.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ook ingekomen een brief van Z. Exc. den Minister van Financien, die daarbij der Kamer doet toekomen de rekening over de begrootingen der dienstjaren van 1830—1841, bevattende eene opgave der gedurende die jaren plaats gehad hebbende ontvangsten en uitgaven, en aanwijzende teven den staat van 's Rijks schatkist op 1 Januarij 1842. Deze stukken zullen worden gedrukt en rondgedeeld.

— Z. Exc. de minister van financien heeft de Heeren gouverneurs in de provincien verzocht, om de ontvangers der belastingen te doen herinneren, dat, bij resolutie van 1 December 1838, N°. 78, eene boete is bepaald voor elke partij zeep, ter herziening teruggezonden, waaromtrent de minste nalatigheid, verzuim of onoplettendheid is begaan, welke boete voortaan (met alle gestrengheid) zal behooren te worden toegepast.

Mengelwerk.

Paus INNOCENTIUS III.

KONING JAN ZONDER LAND.

(Vervolg van No.)

Innocentius schreef nogmaals aan Koning Jan: » Ons hart is bedroefd en van smart overstelpt, » ziende dat gij de liefde, welke de apostolische » stoel u [illegible] heeft, met haat beantwoordt, » dat gij tegen u zelven opstaat, en uwe eigen eer » niet ontziet, om de onze aan te randen. Gevoelt » gij niet hoe vruchteloos gij u tegen de kerk en » de bevelen van God verzet, daar toch niemand » zijne hand ontkomen noch zijne raadsbesluiten » veranderen kan. Al wilt *gij*, in uwe ondank» baarheid, niet erkennen, hoeveel toegevendheid » wij u, in de zaak van de kerk van Cantorbery, » betoond hebben, zal niettemin de algemeene kerk » ons geduld jegens u niet vergeten. Uw oor, » uwe zinnen, zijn zoo verhard, dat zij geen en» kelen heilzamen en wijzen raad meer aannemen, » en dat gij de wonde niet gevoelt, welke alles » rondom zich verslindt. Mogt de vaderlijke liefde, » waarmede wij u op al die zaken aandachtig ma» ken, u mishagen, wij handelen evenwel als een » wijs geneesheer die den lijder opereert, ook zijns » ondanks, wanneer dit voor zijn herstel noodig » is. Indien dus uwe ziekte kenteekenen van on» geneesbaarheid droeg, zoudt gij ons bereid vin» den krachtigere middelen aan te wenden, naar » gelang de genezing zoude vorderen; en eenmaal » de genezing daar zijnde, zoudt gij, hoe hard de » middelen ook mogten geweest zijn, uwen ervaren » geneesheer dank zeggen. Wij hopen nog dat gij » u door onze woorden zult laten overtuigen. Vol» breng hetgeen gij beloofd hebt in den brief, die » ons door denzelve de [illegible] te overhandigen; » want, op den eersten misslag zou een tweede » volgen, indien gij verzuimdet te volbrengen het» geen wij u, op uw dringend verzoek, vergund » hebben; te meer daar gij, onder voorwendsel » om deze zaak tot een spoedig einde te brengen, » nieuwe afgevaardigden tot ons gezonden hebt. » Geliefde zoon! verhard u dus niet, zoekt geene » nieuwe moeijelijkheden te verwekken, opdat gij » niet in verwikkelingen komt, waaruit gij u moei» jelijk zoudt redden. Want, ofschoon wij u be» minnen, ofschoon gij de berispingen der Kerk » met gramschap ontvangt, zullen wij niettemin » verpligt zijn, ingeval gij binnen drie maanden » onze bevelen niet volbrengt, u buiten de gemeen» schap der geloovigen te sluiten, en aan onze eer» waardige broeders het bepaalde bevel te geven, » u, uwe excommunicatie onder het luiden der » klokken, met ontstoken kaarsen, op de zon en » feestdagen, aan te kondigen zonder beroep op » ons; welk vonnis wij zelven zullen uitspreken, op » dat de geheele kerk kennis drage van de straf » desgenen die de geheele kerk aangerand heeft. Zie » toe! de boog is gespannen! vermijd, vermijd den » pijl, die niet meer naar den boog terug keert, » opdat hij u niet eene zwaardere wond toebrengt, » waarvan het teeken altijd zal blijven, terwijl de » eerste geheel genezen kan worden."

De gevlugte aartsbisschop van York had zich insgelijks over den Koning te beklagen. De paus belastte de bisschoppen van Londen en Rochester, als ook den deken van Lincoln, om er op aan te dringen dat de aartsbisschop binnen drie maanden in zijne waardigheid zoude hersteld worden, en liet den Koning en het bisdom van York met een nieuw *interdict* bedreigen. Ingeval Koning Jan eenig beklag te doen had, moesten de bisschoppen hem hooren, en indien de klagt tot de bevoegdheid der kerkelijke regtsmagt behoorde, een onderzoek doen en de partijen op eenen bepaalden dag te Rome dagen; was de klagt onder het bereik der tijdelijke regtsmagt, moest de aartsbisschop zich voor haar regtvaardigen. Middelerwijl beval hij hun te waken dat de aartsbisschop geen leed werd aangedaan, en dat hij de vrijheid erlangde naar Engeland terug te komen en aldaar te verblijven. Ingeval eenige der vereischte getuigen zich, uit haat of uit vrees, aan het regt wilden onttrekken, moest van hen, onder bedreiging der kerkelijke straffen, geeischt worden hun getuigenis af te leggen.

Intusschen werden de geestelijken hevig vervolgd, doch de meesten hunner (uitgezonderd alleen de bisschoppen van Durham, Worcester en Norwich) kozen de diepste armoede liever dan aan hun opperhoofd ongehoorzaam te worden. Velen verlieten het land; anderen verborgen zich in hunne kerken, alwaar eenigen van den honger omkwamen. Te Oxford werd eene vrouw door de onvoorzigtigheid van eenen student gedood, de regters lieten drie zijner vrienden in hechtenis nemen, en, ofschoon deze geen deel hoegenaamd aan het voorgevallene hadden, worden zij, op bevel des Konings, opgehangen. Al de studenten en hoogleeraren, bijna drie duizend in getal, verlieten om deze wreede handelwijze het land. De toorn des Konings bereikte niet alleen de geestelijken, de andere standen moesten er ook onder lijden. Niets konde zijnen euvelmoed beteugelen; zelfs liet hij al de heggen, die de wouden omsloten, afbranden, en de grachten vullen, opdat het wild vrijelijk zich over de landen zijner onderdanen zou verspreiden. Ter uitvoering van al die geweldadigheden, zag hij zich omringd van een aantal booze raadslieden aan wier hoofd zich zijn broeder, de graaf van Salsbury bevond; deze vonden er hun eigen belang in, die onmenschte bevelen ten uitvoer te zien leggen, en zetteden den Koning tot meer en meer geweldige maatregelen aan.

In het begin des jaars 1209 vermaande Innocentius den Koning nogmaals met goedheid en welwillendheid. » Hij bezwoer hem, aan zijne zalig» heid te denken, niet langer tegenstand te bieden » en hem niet langer te bedroeven. Men houdt » veel voor u verborgen in de zaak van den aarts» bisschop van Cantorbery; bijgevolg moet gij ons » hooren, liever dan degenen, die u in zoo veel » moeijelijkheden brengen. Trouwens, gelijk een » ervaren geneesheer, gebruiken wij beurtelings » het eene dan het andere middel, om te beproe» ven of niet een enkel uwe verhardheid zal over» winnen. Daarom nemen wij op nieuw onze toe» vlugt tot het gebed, en smeeken wij u, niet » langer weigerachtig te blijven de Kerk en God » zelven te hooren, heilzame vermaningen in te » volgen en aan geene noodlottige inblazingen het » oor te leenen; zonder dat, zullen wij gedwongen » worden, hemel en aarde tot getuigen te nemen, » dat gij eene hardere bejegening alleen aan uwe » hardnekkigheid zult te danken hebben." De gestrengheid waarmede Innocentius wilde, dat het interdict zou gehandhaafd worden, opdat de Koning zich niet zoude verbeelden eenigen blijk van zwakheid in hem te zien, was zoo groot, dat hij aan de Benedictijnen, welke hij overigens zoo zeer begunstigde, onderscheidene voorregten, tot het vieren der H. Dienst weigerde, welke de kloosters vroegen, overeenkomstig de concessien, hun door vorige pausen geschonken, en dat hij daarenboven nog aan drie bisschoppen in het bijzonder beval te waken, dat de gestrengheid der kerkelijke tucht niet verzwakt zoude worden.

Maar aangezien de koning zich noch aan vertoogen, noch aan bedreigingen stoorde, dacht Innocentius dat de tijd gekomen was, om de zwaardere straf, waarmede hij hem bedreigd had, ten uitvoer te leggen. Hij gelastte dan de bisschoppen van Londen, Ely en Worcester om den kerkelijken ban tegen den koning bij name uit te spreken. Deze echter durfden zich niet uit Vlaanderen, waar zij zich toen bevonden, naar Engeland begeven, doch deelden het bevel mede aan de bisschoppen en kerkvoogden die er gebleven waren, die ook den moed niet hadden, dien last te volbrengen zoodat zich daarvan slechts een zijdelingsch gerucht verspreidde, tot dat eindelijk Godfried van Norwich, regter in de koninklijke regtskamer, ronduit in eene openbare zitting verklaarde, dat zijn geweten niet langer toeliet den koning te dienen, die onder den kerkelijken ban gebukt ging. Deze stoutmoedigheid kostte Godfried het leven; de koning liet hem eenen looden mantel omhangen, in de gevangenis werpen en van honger sterven.

Ofschoon de paus de bisschoppen vermaande om den ban met de meeste plegtigheid te verkondigen, had dezelve evenwel niet de gewenschte uitwerking. Het volk droeg met geduld het gemis van kerkelijke diensten en de groote heeren zagen met vreugde de bisschoppen onder het ongeluk zuchten, in plaats van den koning te ontvlugten, betoonden zij nog meer ijver voor zijne dienst; terwijl Jan zelf aangemoedigd werd door de woorden van meester Alexander, die hem voorhield, dat de koning eene strafroede in Gods hand was, om zijn volk aan de gehoorzaamheid te gewennen, en dat de paus geene magt hoegenaamd heeft over de

bezittingen der koningen en der wereldsche Heeren.

Nieuwe verschillen rezen op bij de verkiezing van eenen bisschop van Lincoln. Het kapittel bekwam reeds vooruit de bekrachtiging dier verkiezing, want zij moest op den kanselier des konings vallen. Zij werd dan ook beschouwd als eenen inbreuk op de regten der kerk. Daar er buitendien te Rome ongunstige berigten omtrent den gekozen bisschop waren ingekomen, belastte Innocentius den aartsbisschop van Cantorbery met het instellen van een onderzoek. Inderdaad men beschuldigde den bisschop van, in zijne hoedanigheid als kanselier, koninklijke brieven te hebben onderteekend, waarbij de plundering en mishandeling van geestelijken bevolen werd, andere onregtvaardigheden ten koste der kerk gepleegd, met geëxcommunieerden betrekkingen aangehouden te hebben en van ontucht verdacht te zijn. De aartsbisschop was belast al deze punten te onderzoeken, doch moest zich wachten het oor te leenen aan ongegronde aantijgingen, en met beradenheid beslissen, aangezien eene te groote gestrengheid vaak meer kwaad dan goed uitwerkt. De aartsbisschop moest de verkiezing alleen dan verwerpen en vernietigen, wanneer de gekozen bisschop zich niet aan het onderzoek wilde onderwerpen, noch zich verdedigen tegen de hem ten laste gelegde feiten. Geene dezer voorzorgen werd noodzakelijk: Hugo vroeg den Koning verlof om naar Normandye te gaan, ten einde zich door den aartsbisschop van Rouaan te laten wijden; maar naauwelijks was hij aan land gekomen, of hij wilde naar den aartsbisschop van Cantorbery, onderwierp zich aan zijn gezag als primaat en liet zich door hem wijden. Dit gedrag verbitterde den Koning zoo zeer, dat hij zich van al de inkomsten van het bisdom meester maakte, en het rijks-zegel aan een ander toevertrouwde, die beloofde zich stipter naar zijnen wil te zullen gedragen.

Behalve deze wandaden, bleef Jan, sedert hij koning geworden was, met eene onverzetbare hardnekkigheid weigeren, Berengeris, zijns broeders Weduwe, in het bezit te stellen harer Douairie. Hare goederen werden onregtvaardiglijk aangehouden en al de vermaningen »van den vertegenwoordiger van Hem, tot wiens troon de tranen »der Weduwe opstijgen,« bleven vruchteloos. Reeds acht malen had Innocentius den Koning deswege berispt, en telkens moest de Koningin op nieuw hare klagten inbrengen. Herhaaldelijk had men regters aangesteld, maar de Koning was nimmer verschenen, niet bedenkende, dat hij, die aan zijne onderdanen regt moet verschaffen, zelf het voorbeeld van onregtvaardigheid niet geven moet. Na acht jaren geduld, wilde Innocentius niet langer meer ontzag hebben voor eenen mensch, dan voor God, die door zijne profeten gebiedt de weduwen te beschermen. Toen bij het einde van den bepaalden tijd, op het feest van de geboorte van Maria, de Koning nog weigerachtig bleef zijne schoonzuster regt te laten wedervaren, terwijl hare zaakgelastigde hem vier maanden lang bij den H. Stoel verwacht had, zond Innocentius hem het bevel, om binnen zes maanden aan al de vorderingen van Berengeris te voldoen, of met haar in schikking te treden, of wel eenen gemagtigde naar Rome te zenden; bij gebreke waarvan al de huizen, landhoeven, dorpen en steden, de douairie der Koningin uitmakende, ofschoon reeds aan het algemeen interdict onderhevig, onder een speciaal interdict zouden gebragt worden, welks opheffing afhankelijk zoude zijn aan de nakoming der verpligtingen van den Koning. Hij belastte de bisschoppen van Rochester en Salsbury met de uitspraak van dit interdict en liet den Koning waarschuwen dat indien de hardnekkigheid van Jan voortduurde, hij hem nog strenger zoude weten te straffen.

(Vervolg.)

** De ondergeteekende 'S RIJKS VEEARTS der 1ste klasse, volgens Koninklijk besluit te *Boxtel* geplaatst, heeft de eer het geachte publiek te berigten, dat hij twee maal 's weeks, des Dingsdags en Vrijdags, zich te *'s Bosch* zal bevinden, bij den Heer *VOGELPOEL*, in het Logement de drie Pauwen, waar hij te spreken en te ontbieden zal zijn.

Boxtel 25 *November* 1842.

H. A. F. BOSMANS.

TER GELEGENHEID

van 's Konings Verjaardag.

De Heer **Jacques Kleinberger**, verwittigt aan de Heeren Liefhebbers, die eenige VUURWERKEN verlangen te hebben, dat hij woonachtig is bij de *Vughterpoort*, N°. [illegible] *'s Bosch*.

+++ De Wed. J. H. OPPERS, Ondernemster van Publieke Verkoopingen te *'s Hertogenbosch*, zal, ten overstaan van derzelver zoon, bevoegd ambtenaar, op Dingsdag den 13den December 1842, des namiddags ten twee ure en volgende dagen, ten sterfhuize van wijle den Hoog Edel Gestrengen Heer Schout bij nacht, G. N. DE HAAN, op het Ortheneinde, publiek verkoopen:

Een zindelijke en nette INBOEDEL,

bestaande in: een KABINET, SECRETAIRES, CHIFFONNIERES, CANAPE, TAFELS, LINNEN en andere KASTJES, LEDIKANTEN met Behangsels, STOELEN met Paardeharen en andere Zittingen, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, PENDULES, SERVIEZEN waaronder een PORCELEIN TAFELSERVIES, VERLAKT, KOPER, TIN, PORCELEIN, GLAS en AARDEWERK eenige BOEKEN, enz.

Voorts Welgevulde BEDDEN en MATRASSEN met derzelver Toebehooren, WOLLEN en KATOENEN DEKENS, LINNEN en PELLEN, MEUBEL en VALGORDIJNEN, zeer goede TAPIJTEN en KARPETTEN, KOOK en andere KAGCHELS en het geen verder zal worden geveild.

Alle welke Goederen, daags voor de Verkooping, op *Maandag den* 12 *December* 1842, des voormiddags van 10 tot 12 en des namiddags van 2 tot 5 uren, voor een ieder zullen te zien zijn.

ZEGT HET VOORT.

UIT DE

Hand te Koop.

Eene zeer Nette, in goeden staat zijnde **Apotheek**, met al wat daartoe behoort; voorts een Komplect STEL GENEES- en VERLOSKUNDIGE INSTRUMENTEN, eene keurige Verzameling van GENEESKUNDIGE WERKEN van beroemde Schrijvers, en eindelijk eenen aanzienlijken voorraad GENEESMIDDELEN, op *gefrankeerde* aanvrage kan men nadere inlichtingen bekomen bij den Notaris *VAN DER GOES* te *Asten.*

L. B. WALLACH,

Hoftandmeester

van Z. K. H. den Prins van Oranje, zoo hij zich vleit sedert een aantal jaren niet ongunstig bij het geëerd publiek dezer stad, en andere hoofdsteden des Rijks bekend, heeft de eer het geacht publiek van *'s Bosch* te verwittigen, dat hij zich wederom van den 28sten November tot den 5den December hier zal bevinden, ten einde gedurende dien tijd te kunnen worden geconsulteerd en ontboden over het INZETTEN van minerale en andere TANDEN, enz. — Te spreken of te ontbieden ten huize van den Heer DOCTERS in den Eenhoorn in de Karrestraat, alwaar bij afwezigheid zijne TANDMIDDELEN verkrijgbaar zijn gesteld.

Houtverkoopingen.

De Notaris *H. A. BYVOET*, gevestigd te *'s Hertogenbosch*, zal publiek verkoopen:

Op Dingsdag den 29 November 1842, des voormiddags ten 9 ure, ten verzoeke van J. van Collenburg c.s. te *Liempde*, op hunne goederen aldaar:

80 Koopen Zware KANADA en WILLIGBOOMEN, geschikt voor Planken en Klomphout.

Op Donderdag den 1 December 1842, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van J. van Aggelen, te *Gemonde*, binnen de Erven van Mej. de Wed. M. Fredrikx:

Eene aanzienlijke partij zware KANADA en WITBOOMEN, en zwaar vijfjarig EIKEN- en ELSEN SCHAARHOUT.

Op Woensdag den [illegible] December 1842, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van G. J. Buddemeijer, te *Boxtel*, ten verzoeke van het Bestuur over de Armen en de Godshuizen te *'s Bosch*:

Zware KANADA en WITBOOMEN, geschikt voor Planken en Klomphout, mitsgaders eene partij SCHAARHOUT, alles staande in het zoogenaamd Gasthuisbosch te *Gemonde*.

Op Dingsdag den 13 December 1842, des voormiddags ten 10 ure, te *Vught*, in het Schoonveld en achter de Braak:

50 Stuks Buitengewoon Zware EIKENBOOMEN, geschikt voor Scheeps-Timmer-Molen- en Kuiphout; voorts eene partij vijfjarig SCHAARHOUT.

Op Donderdag den 15 December 1842, des voormiddags ten 10 ure te *Helvoirt*:

Het vijf jarig SCHAARHOUT, op een Houtbosch in de Gijzel aldaar.

Op Maandag den 19 December 1842, des voormiddags ten 10 ure, voor den Heer Josephus de Wijs, op het Landgoed [illegible] onder *Boxtel*:

Eene aanzienlijke partij extra zwaar vijf jarig EIKEN- en ELSENSCHAARHOUT, voorts MASTBOOMEN en eene partij drooge TAKKEBOSSCHEN.

Op Dingsdag den 10 Januarij 1843, des voormiddags ten 10 ure, ten verzoeke van den Heer F. R. Deschamps, op het Landgoed *Langenhuizen*, te *Rosmalen*:

Eene groote hoeveelheid vijfjarig EIKEN- en ELSEN SCHAARHOUT, Zware MASTBOOMEN en Drooge TAKKEBOSSCHEN.

Op Dingsdag den 31 Januarij 1843, des voormiddags ten 10 ure, voor Mejufvrouw de Wed. W. van den Steen, c. s. op de Lindenhoef, in de Lovert en in de Laggstraat, onder *Vlijmen*:

Eene zeer aanzienlijke partij Extra Zwaar EIKEN- en ELSEN SCHAARHOUT, eenige Zware KANADA en WILLIGE BOOMEN, voorts MASTEN- LATTEN- HOP- en BOONSTAKEN, enz.

Op Donderdag den 9 Februarij 1843, des voormiddags ten 10 ure, in de Molenstrepen, in Hanskamp en op de Duinsche Hoef onder *Rosmalen*:

Eene groote partij vijfjarig EIKEN- en ELSEN SCHAARHOUT.

Inmiddels is aanwijzing in loco te bekomen bij de Hoevenaars en Voutmeesters respectievelijk.

Zegt het voort.

Koers van Amsterdam,

heden Woensdag, den 23 November 1842 [illegible]

W. S. 2½ pCt. [illegible] Dito 5 [illegible] 101 [illegible] Synd.
4½ pCt. 94 [illegible] Handels [illegible] 130½ [illegible]
5 pCt. 99 [illegible] Rus. [illegible] 89½ Dito Rotterd. 60½ Ard. 86 [illegible]
18 [illegible] Dito Coupon 18½ [illegible] Dito [illegible] pCt. 21½ [illegible] Emp.
2½ pCt. 51½ Oude Renen 105½ [illegible] Dito 4 pCt. [illegible]
67 [illegible]

Ter drukkerij van *D. A. A. de Roey* te *'s Bosch*.